

REFERANS İÇİN:

Cevdet Yılmaz – Necmi Çamaş (2010) "*Samsun Kent Müzesi ve Samsun Kent Arşivi Kuruluş Çalışmaları*", **Kent Hafıza Merkezleri, Kent İhtisas Kütüphaneleri, Kent Arşivleri ve Kent Müzeleri Sempozyumu**, (26-27 Mart 2010, Erciyes Üniversitesi), **Bildiriler ve Tartışmalar Kitabı**, Detay Yay., (297-310), Kayseri.

SAMSUN KENT MÜZESİ VE SAMSUN KENT ARŞİVİ KURULUŞ ÇALIŞMALARI

Cevdet Yılmaz

*Prof. Dr., 19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Coğrafya Bölümü
cyilmaz@omu.edu.tr*

Necmi Çamaş

*Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler
Daire Başkanı
necmicamas@hotmail.com*

I. GİRİŞ

Tarihsel süreç içinde, daha kaliteli bir hayat sağlamak için, bizzat insanoğlu tarafından meydana getirilen ve günümüze ulaşan eserler kültürel miras olarak adlandırılır. Dünya nüfusunun giderek artan oranda şehirlerde toplanıyor olması kentlerin önemini arttırmış, sürekli değişim geçiren bu alanlar çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. “*Buraya nereden geldik, yaşadığımız tecrübe nedir ve gelecekte bizi ne bekliyor*” gibi soruların kentli insanlar tarafından çokça sorulmaya başlanması kent yöneticilerini ve ilgili bilim insanlarını yeni arayışlara yöneltmiştir. Bu durum başta gelişmiş ülkeler olmak üzere, birçok yerde kentler ve onları oluşturan insanlarla ilgili kültürel mirasın korunması için kent müzeleri ve kent belleklerinin oluşturulması çabalarını doğurmuştur.

Kırdan kente göç sürecinin çok hızlı yaşandığı ülkemizde, mevcut nüfus daha kentlilik bilincine ulaşmadan şehir nüfusuna yenileri eklenmekte, bu durum kentlerimizi kimliksizleştirdiği gibi, kentsel alanlarda ortak bir gelecek kurmayı da geciktirmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki örneklerden yola çıkılarak ülkemizde de kent müzesi kurma ve kent belleği oluşturma çabaları bu ihtiyaçtan doğmuştur.

1980’li yıllara kadar başta yakın çevresindekiler olmak üzere Doğu Karadeniz illerinden yoğun göç alan Samsun şehri, bu yıllardan itibaren arzulanan gelişme ve kalkınmayı gerçekleştirememiştir. Bunun bir sonucu olarak daha batıdaki şehirlere göç vermeye başlayan Samsun, bu süreçte bir yandan yetişmiş nitelikli nüfusunu kaybederken, bunun yerine kırsal kesimden gelen niteliksiz nüfusla baş etmeye çalışmıştır. Şehir toplam olarak nüfus miktarını korumuş görünse de, Samsun kenti zaman içinde ortak geçmişi olmayan, bu yüzden de insanların bir araya gelerek ortak proje üretmede zorlandığı kozmopolit bir yapıya bürünmüştür. Samsun Büyükşehir Belediyesi, kent arşivi (belleği) ve kent müzesi çalışmaları ile Samsun’u yukarıda bahsedilen bu olumsuz gelişmelerden kurtarmayı ve Samsunluları ortak bir bilinç etrafında toplamayı hedeflemektedir. Bir başka

ifade ile Samsun Kent Arşivi ve sonrasında Samsun Kent Müzesi kurma çalışmalarının en önemli gayesi; kentin binlerce yıl geriye giden tarihi geçmişinden başlayarak günümüze kadar gelen süreç içinde kentin ve bu kentte yaşayanların geçmişe ait nesi varsa ayırım gözetilmeksizin hepsinin bir an önce tespit edilmesi ve ortak bir gelecek oluşturma adına, bunların bir araya getirilerek ilgililerin istifadesine sunulmasından başka bir şey değildir.

Aşağıda Samsun şehrinin genel ve kısa bir tarihçesi verilmiş, ardından Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından kent müzesi ve kent arşivi kuruluş çalışmaları özetlenmiştir.

II. SAMSUN ŞEHRİNİN TARİHSEL GEÇMİŞİ

Başlangıcı ilkçağlara kadar uzanan Samsun şehri tarih boyunca Aminosos, Amisos, Enete, Sampson, Simisso, Pompeiopolis gibi değişik isimlerle anılmıştır. Dündartepe, Toptepe ve Amisos höyükleri şehrin ilkçağlara uzanan tarihsel geçmişinin günümüze kalan en belirgin işaretleridir. Şehir tarihsel süreç içinde sırasıyla Hitit, Pers, Roma ve Bizans İmparatorluğu yönetimlerinde kalmış, 9. Yüzyıl'da Arap akınları sırasında ticarî bir kent konumuna gelmiş ve 1185'te II. Kılıçarslan döneminde Selçuklu yönetimine geçmiştir. İlk yıllarda Amisos'a dokunmayan Selçuklular, onun hemen yakınında (*bir ok atımlık mesafede*) aynı isimle Samsun şehrini kurmuşlardır. Yeni şehre yerleşen Müslüman Türk kolonisi ile Amisos halkı arasında tesis edilen ticari ilişkiler her iki tarafın da işine geldiği sürece dengeli bir şekilde gelişerek uzun süre devam etmiştir. Selçuklulardan sonra bir süre Cenevizlilerin kontrolünde kalan Samsun, Mehmet Çelebi tarafından Osmanlı İmparatorluğu'na katılmıştır.

Samsun şehri, 13., 14. ve 15. yüzyıllarda, önce Pervaneoğulları, İlhanlılar ve Candaroğulları, ardından da hepsi birlikte Canik Beyleri olarak adlandırılan Kubadoğulları, Bafra Beyleri, Taceddinoğulları, Taşanoğulları ve Hacıemiroğulları beyliklerinin yönetiminde kalmıştır. Sultan II. Murat devrinden itibaren kademeli olarak Osmanlı yönetimi altına giren Samsun yöresi, 1774–1857 tarihleri arasında sırasıyla Canikli Ali Paşa ve Hazinedârzâdeler gibi iki önemli âyan ailesinin idaresinde kalmış, sonraki yıllarda ise merkezden atanan mutasarrıflar tarafından yönetilmiştir. Bu dönemde Canik bölgesinin merkezi olan Samsun, Osmanlı idaresinde önce Amasya, daha sonra da Sivas vilayetine bağlanmıştır. I.Meşrutiyet'ten önce bir ara müstakil *liva* haline dönüştürülen Samsun sonra tekrar Trabzon'a bağlanmıştır. 19. Yüzyıl sonlarında Trabzon vilayetinin sancağı durumunda olan Canik, idarî bakımdan; Samsun (sancak merkezi), Kavak, Ünye, Çarşamba, Fatsa, Bafra, Alaçam, Terme ve Akçay'dan oluşan kaza ve nahiyelere ayrılmıştır. II. Meşrutiyet döneminde Trabzon'dan ayrılarak tekrar müstakil hale getirilen Samsun sancağı, Cumhuriyet dönemiyle birlikte il haline dönüştürülmüş, Samsun şehri de bu ilin merkezi yapılmıştır.

Şehrin tarihi ile ilgili olarak (çeşitli kaynaklardan yararlanarak) verdiğimiz bu kısa bilgiden yola çıkılarak Samsun'un son derece zengin tarihi bir mirasa sahip olduğu düşünülebilir. Fakat ne yazık ki bu böyle olmamıştır. Şehir her ne kadar tarih boyunca çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmışsa da, genellikle bu medeniyetlerin nüfuz bölgesi içinde kalmış, fakat genel olarak onların idarî veya önemli sayılabilecek bir merkezi haline gelememiştir. Bu nedenledir ki örneğin Bursa gibi ne bir devlet veya beylik merkezi, ne de Amasya gibi bir şehzadeler şehri olamadığı için kent merkezinde idarî ve ticarî anlamda büyük anıtsal yapı ve sanat eserlerine rastlanmaz. Yüzlerce yıl egemenliği altında kaldığı Osmanlı döneminde bile büyük vakıf eserleri gibi önemli sayılabilecek binaların inşa edilmemiş olması biraz da bu idarî merkez olamama durumu ile ilgilidir. Nitekim bu özelliklerinden dolayı Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar kent, nüfus bakımından da Anadolu'nun küçük merkezlerinden biri durumundadır.

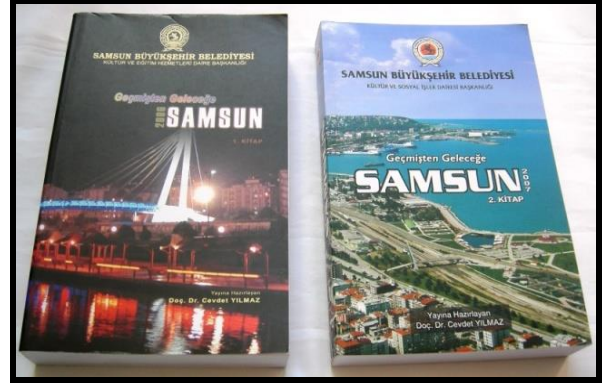
III. KENT MÜZESİ VE KENT ARŞİVİ KURULMASI İÇİN SAMSUN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN YAPTIĞI ÇALIŞMALAR

Samsun yukarıda bahsedilen sebepler nedeniyle, emsalleri ile karşılaştırıldığında, kültürel miras bakımından çok zengin bir kent olarak görülme de, bu durum çok fakir olduğu anlamına da gelmemektedir. Samsun Büyükşehir Belediyesi herhangi bir şekilde günümüze intikal etmiş kültür varlıklarını titiz bir çalışma ile değerlendirme yoluna gitmiş, şehri Tarihi Kentler Birliği'nin önde gelen üyelerinden biri yapmak için önemli çalışmalar yapmış ve yapmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

A. Sempozyumlar

2006 yılında ilki düzenlenen *Geçmişten Geleceğe Samsun Sempozyumu* ile Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde Samsun üzerine bilimsel çalışma yapmış bulunan 100 kadar bilim insanı Büyükşehir Belediyesi organizasyonu ile bir araya getirilmiştir. Sempozyumda sunulan bildiriler daha sonra "*Geçmişten Geleceğe Samsun, Birinci Kitap*" adıyla kitap haline getirilerek yayınlanmıştır. Bu serinin devamı olarak daha sonra "*İkinci Kitap*" yayınlanmış, üçüncüsünün çalışmaları ise devam etmektedir. Bu tür sempozyumların tekrarlarının uluslar arası düzeyde ve belli aralıklarla yapılması kararlaştırılmış, stratejik planda bununla ilgili bütçeye yer verilmiştir.

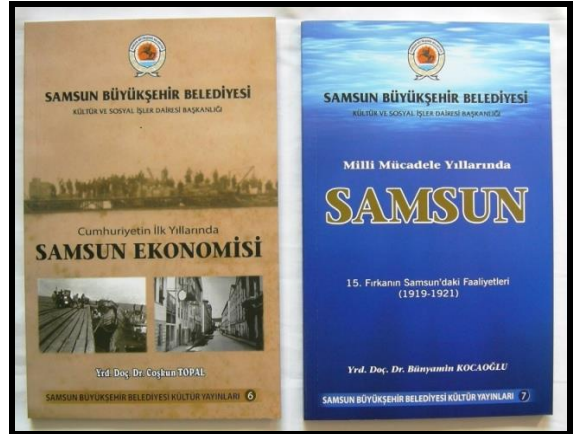
Bu kitaplarda yayınlanan bilimsel makaleler ayrıca pdf formatında, *Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı*'nın web sayfasına da konmuş, böylece başta öğretmen ve öğrenciler olmak üzere ilgili kişilerin Samsun'la ilgili doğru bilgilere en kısa yoldan ulaşmaları sağlanmıştır.

Foto 1. Samsun Sempozyumu ve sonrasında bildirilerin basıldığı kitaplar

B. Yayınlar

Sempozyum kitaplarının ardından Samsun şehri ve il geneli ile ilgili olarak müstakil kitap yayınlarına da başlanmış, kısa zamanda yayınlanan 4 kitaba ilave olarak başta 19 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yapılan Samsun’la ilgili tez çalışmaları olmak üzere, çalışmalarını yayınlamak üzere ilgili araştırmacılara duyurularda bulunulmuştur.

Foto 2. Samsun Büyükşehir Belediyesi kültür yayınlarından bazıları.

C. Kent Belleği Çalışmaları

Osmanlı ve Cumhuriyet arşivlerinde Samsun’la ilgili ne kadar bilgi ve belge varsa bunların tespiti ve toplanması için çalışmalar başlatılmış, bu konuda önemli mesafeler alınmıştır. Ayrıca yerel kurum ve kuruluşlara ait kütüphaneler ile özel arşivlerde bulunan bilgi, belge ve fotoğraflardan tespit edilenlerin birer nüshasının klasik ya da dijital ortamda kent arşivine kazandırılması çalışmaları da sürmektedir. Bu itibarla;

1. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler sonucunda Osmanlı Arşivleri'nde mevcut Samsun'a ait 5.000 belgenin 3.000'i dijital ortama aktarılarak Samsun Kent Arşivi'ne kazandırılmıştır. Diğer 2.000 belge ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

2. Cumhuriyet Arşivi'nin web sayfalarından tespit edilen Samsun'la ilgili belgelerin de birer kopyasının arşivimize kazandırılması için yazışmalar devam etmektedir.

3. İSAM ile yapılan işbirliği çerçevesinde Samsun'a ait 4.800 adet şer'îye sicili dijital ortama aktarılarak merkezimize kazandırılmıştır.

Foto 3. Çeşitli kütüphane ve arşivlerden derlenen Samsun'la ilgili belgeler.

4. Millî Kütüphane'nin dijital ortamında bulunan Samsun'la ilgili kitap, makale ve belgeler taranmakta, tespit edilenlerin birer kopyası ile yine Millî Kütüphane'de bulunan Samsun'la ilgili 200 adet el yazması eserin birer kopyasının da arşivimize kazandırılması için çalışmalar devam etmektedir.

5. Yıldız Sarayı Arşivi'nde II. Abdülhamit Dönemine ait 65 adet Samsun fotoğrafı kopya edilmiş, Osmanlı dönemine ait 135 adet fotoğrafla birlikte bu 200 fotoğraf kent arşivine kazandırılmıştır. Fotoğrafların bir kısmı “Geçmişten Geleceğe Samsun Albümü- Osmanlı Dönemi” adıyla bir kitap olarak yayınlanmıştır. Bu çalışmayı “Cumhuriyet Dönemi” adıyla başka bir yayın takip edecektir.

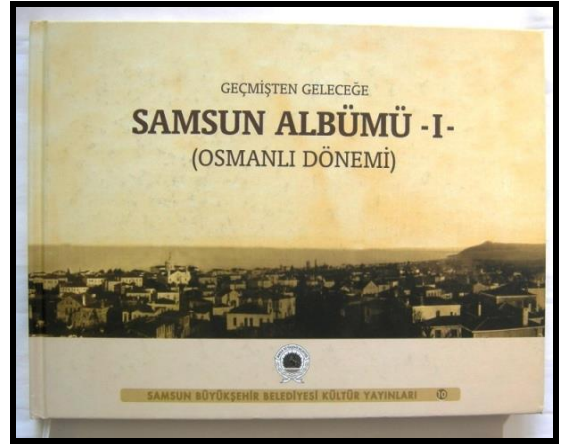

Foto 4. Osmanlı Dönemi Samsun fotoğraf sergisi ve sonrasında bu fotoğrafların yayınlandığı albüm.

6. YÖK Dokümantasyon merkezinde bulunan Samsun’la ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin tespiti ve birer kopyalarının merkezimize kazandırılması için çalışmalar devam etmektedir.

7. Başta “Ahali” gazetesi olmak üzere, Samsun yerel gazetelerinin geçmişe ait nüshalarının temini ve kopyalama işlemleri devam etmektedir.

Foto 5. Gazete arşivlerinden sayfalar.

8. “Samsun Bibliyografyası” çalışmalarının da son aşamasına gelinmiştir.

Bütün bu çalışmalarla Samsun Kent Arşivi’nin temelleri atılmış, toplanan bilgi ve belgeler başta üniversitelerimizde çalışan araştırmacılar ve yöneticilerimiz olmak üzere, ilgili herkesin istifadesine sunulmuştur.

D. Sergiler

Büyükşehir Belediyesi'ne ait salonlarda geçmişi günümüze taşıyan sergiler açılmakta, bu yolla, gelecekte kent arşivi ve kent müzesinde yararlanmayı düşündüğümüz malzemelerin seçimi ve temini konusunda tespit ve ön bağlantılar yapılmaktadır. Kırsal kesimde kullanılan malzemeleri içeren “Tarım Müzesi Sergisi”, Samsun’a başta Bandırma Vapuru ve diğer kültür varlıklarını içeren eserlerin maketlerini içeren “Maket Sergisi”, Türk Dünyası’ndan gelen profesyonel fotoğrafçıların Samsun’da çektikleri fotoğrafların sergilendiği “Samsun Fotoğraf Sergisi”, Osmanlı Dönemi ve öncesi fotoğraf ve gravürlerin sergilendiği “Tarihte Samsun Fotoğraf Sergisi” bu sergilerden sadece birkaçıdır.

Eski fotoğrafların bir kısmı kentin ilgili yerlerinde büyük panolar üzerine “Burası Geçmişte Böyleydi” ifadesi ile birlikte konularak, kent insanlarının yaşadıkları şehrin tarihten gelen özellikleri hakkında bir fikre sahip olmaları ve bilinçlenmeleri hedeflenmektedir.

Foto. 6. Kent müzesi altyapısı için düzenlenen sergilerden görünüm.

E. Diğer Sosyal ve Kültürel Etkinlikler

Yapılan çalışmalar konferans ve benzeri yollarla halkımıza duyurularak onların da bu çabalara destek olmaları istenmektedir. Üniversite ile işbirliği içinde ve sivil toplum örgütlerini de desteği ile sürdürülen bu çalışmalarla kentin kültürel ortamı canlandırılmaya çalışılmaktadır. Bu itibarla çeşitli kurumlar tarafından yapılan konferans, panel, kongre ve sempozyumlara destek verilmekte, bunların bir kısmına Belediyemiz bizzat kendisi ev sahipliği yapmaktadır. Uluslar arası şiir günleri, uluslar arası halk dansları festivali, Belediye Konservatuvarı'nın icraları bunlardan sadece birkaçıdır.

Foto 7. Yerel şair, yazar ve sanatçıların tanıtımı için düzenlenen etkinliklerinden görünüm

F. Kentsel Dönüşüm ve İyileştirme Çalışmaları İçinde Anıtsal Eserler Yaratma

Hızlı kentleşme sonucu ve özensiz yapılaşma sonucu kısa sürede halkın günlük kullanımından uzaklaşan şehir merkezindeki kıyılar süratle temizlenmiş, bir kısmı doldurularak gezi yolu ve yeni yeşil alanlar yaratılmıştır. Bu dönüşüm sonrasında dolgu sahasındaki yeşil alanların bir kısmı Bandırma Gemisi ve Parkı olarak ayrılmış, burada ayrı bir tarihsel çekicilik yaratılmıştır. Gezi yolunun Samsun kent merkezi kısmında Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Türk Kurtuluş Mücadelesini başlatmak üzere çıktığı Tütün İşkelesi yeniden canlandırılmış, "Kurtuluş Yolu" ile birlikte Atatürk'ün Samsun'a çıkışı (silah arkadaşları ve O'nu karşılayanlarla birlikte) heykellerle canlandırılarak ayrı bir tarihsel bilinç alanı oluşturulmuştur.

Foto 8. Sahildeki yeni düzenleme sahasında yapılan Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışının canlandırıldığı heykeller ve karaya doğru uzantısını oluşturan Kurtuluş Yolu

Foto 9. Yeni dolgu sahasında Türk kurtuluş mücadelesinin canlandırıldığı Bandırma Gemisi Müzesi ve anıtsal park alanından görünüm.

G. Kent Müzesi Kuruluş Çalışmaları

Günümüz dünyasında, geçmiştekilerin neler bıraktıklarını öğrenmeye duyulan istek kütüphaneleri ve müzeleri, yeni buluşlara duyulan arzu ve talepler araştırma enstitülerini, bilincin kuvvetine duyulan inanç basın ve iletişim ağlarını, sanata verilen değer galerileri,

güzelliğe duyulan sevgi park ve bahçelerin oluşturulmasını sağlamıştır. Tüm bunların meydana getirilmesinde, bu yolla bugünkü ve gelecek nesillerin hayata hazırlanmasında gerek kamunun kendisi, gerekse kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler çeşitli proje ve organizasyonlarla önemli görevler üstlenmişlerdir. İşte bu kurum ve kuruluşlardan biri de “*kent müzeleri*”dir.

Kent müzelerinin kuruluş amacı; geçmişte çevresinde oluşmuş uygarlıklardan kendi payına düşen mirası ve üzerinde yer aldıkları mekânın sahip olduğu kültürel birikimleri, modern müzecilik anlayışıyla, teknolojinin imkânlarından da yararlanarak, bugünkü kuşaklara taşıyabilmektir. Başka bir ifade ile kent müzeleri; şehri ve o şehrin sakinlerini bilinçlendirmek, onların geçmişi ve geleceği kavramalarına yardımcı olmak, o şehir halkını ve dışarıdan gelen ziyaretçilerin bilgisini arttırmak, gibi hedefleri olan kuruluşlardır. Kısaca kent müzeleri şehrin kimliğidir, geçmişidir ve geleceğidir. Kişilerin o şehre ait oldukları hissini güçlendiren, oraya uyum sağlamasını kolaylaştıran, geçmişe ait hikâyelerin paylaşıldığı, geleceğe ait umutların yeşerdiği mekânlardır. Kent müzeleri ve arşivleri, her şeyden önce kentlerin geçmişi ile ilişki kurmak ve kentin tarihsel birikimlerinin yaşadığımız zamanda hissedilmesini sağlamak açısından büyük önemi vardır.

Günümüzde dünyanın pek çok ülkesinde kent müzeleri vardır ve her yıl bunlara yenileri eklenmektedir. Kent müzelerinin klasik müzecilikten başlıca farkı onların “*insanların yaşadıkları bölgenin geçmişiyle ve yakın çevresiyle ilişki kurmalarını sağlayacak yapıda ve özellikte olmaları*”ndan kaynaklanmaktadır. Özellikle 1960’lı yıllardan sonra yerel yönetimlerin daha aktif hale gelmeleri ve sivil toplum örgütlerinin güçlenmeye başlaması ile tüm dünyada kent müzeciliği de büyük ivme kazanmış, bunlar artık şehirlerin belediye hizmetleri gibi olmazsa olmaz kurumları arasında yer almaya başlamışlardır.

Ayrıca hemen her kuşağın yaşadığı kültürel birikimin bir sonraki kuşağa aktarılması da oldukça önemlidir ve arada hafıza kaybının yaşanmaması yine kent müzeleri ile mümkündür. Örneğin, uzun vadede kente yapılan yatırımların isabetli ve verimli olup olmadıkları, uygulanan yöntemlerin zaman içinde ne tür sonuçlar verdiği gibi hususlar ancak kent müzelerinde yer alan ve herkese açık olan belge, harita, maket, vb. malzemelerin teşhiri ile mümkündür. Bugün dünyada geline nokta, kent müzelerinin “*kent için hizmet üreten kurumlar*” oldukları gerçeğidir. Bu nedenle *kent müzeleri* temizlik, su ve kanalizasyon hizmetleri gibi belediyeleri ve halkı doğrudan ilgilendiriyor gibi görünmeseler de, onu şehrin ayrılmaz bir parçası yapan nitelikler onların sahip oldukları yukarıda ifade edilmeye çalışılan bu özelliklerdir.

Samsun Büyükşehir Belediyesi Kùltür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı bünyesinde sürdürölen “*Samsun Kent Müzesi*” kuruluş çalışmaları yukarıda özetlenen ve müzecilik anlayışının bir sonucu olarak ele alınmakta, biriktirilen malzeme ve konu ile ilgili faaliyetler tahsisi yapılan Kent Arşivi ve Kent Müzesi binalarının restorasyonlarının tamamlanması ile bu kurumlardaki yerini alacaktır.

Foto 10. Samsun Kent Arşivi için ayrılan Büyükşehir Belediyesi ek binası

Foto 11. Kent Müzesi olarak kullanılmak üzere restore çalışmaları devam eden eski Konservatuar binası

SONUÇ

Türkiye şehirleri, hızlı kentleşmeye bağılı olarak, geçmişten kalan kendilerine has farklı kültürel özelliklerinden uzaklaşıp, birbirlerine benzeyerek sıradanlaşmaktadır. Fakat çağdaş dünyada hızla ortaya çıkan kültürel bilinç ve bunun kentlere yansıması sonucu ortaya çıkan kültürel miras kavramı günümüz modern şehirlerini tekrar aslı unsurlarına sahip çıkmaya zorlamakta, aynılaşmak istemeyen kentler bu yolla dünyada kendilerine daha saygın bir yer edinmek istemektedirler.

Özellikle son 50 yıl içinde hızlı kentleşme ve yoğun göç baskısı altında bulunan Samsun’da da benzer olaylar yaşanmakta, kentsel anlamda olumsuz gelişmelerin önüne geçilerek, modern dünyada çalışmaları ile güzel örnekler sergileyen kentler yakından takip edilerek, bunlar içinde olumlu gördüğümüz çalışmaları Samsun’da uygulamaya koymaktayız. Bunun için öncelikle kentsel dönüşüm projeleri ile yaşanabilir bir kent meydana getirilirken, aralarda giderek yok olmaya yüz tutmuş kültürel zenginlikler tek tek tespit edilerek gün yüzüne çıkarılmakta ve bunların restorasyonları yapılarak çevreleri ile birlikte kentin tarihsel

mekânları yeniden canlandırılmaya çalışılmaktadır. Yapılan tüm bu çalışmalar Samsun kentinin özellikle mimari alandaki kültürel zenginliklerini ön plana çıkartarak Samsun’u herhangi bir şehir değil Samsun olarak anılmasını sağlamak hedefine yöneliktir.

Çünkü biz; tarihsel ve kültürel değerlerimizin geçmişimizden bize kalan mirasın bir parçası olduğundan hareketle, gerek bireysel gerekse toplumsal kimliğimizin ve refahımızın temelini oluşturduğunun bilincinde olarak bunların uygun bir şekilde korunmaları gerektiğine yürekten inanıyoruz. Ayrıca “bugün”ü açıklamak için, her durumda, “geçmiş”e ihtiyacımız olduğunun da bilincindeyiz.

Kaynaklar

- ATASOY, S. (1997) *Amisos; Karadeniz Kıyısında Antik Bir Kent*, Samsun.
- DARKOT, B. (1993) “Samsun”, *İslam Ansiklopedisi, C.10*, MEB Yay., İstanbul, ss. 172-178.
- KURAN, A. (1986) “Kültürel Mirasın Korunması Açısından Hızlı Şehirleşmenin Sonuçları”, *Hızlı Şehirleşmenin Yarattığı Ekonomik ve Sosyal Sorunlar*, SİSAV, İstanbul, ss. 124-130
- ÖZ, M. (1999) *XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı*, TTK Yay., Ankara.
- ÖZGÜÇ, N. (1992) “Şehirselle Koruma ve Coğrafya”, *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi, Sayı:3*, ss. 61-122
- TANOĞLU, A. (1944a) “Samsun Şehri”, *Samsun 4. Üniversite Haftası*, İ.Ü.Yay. No:217, İstanbul, ss. 44-71.
- TATLIDİL, E. (1988) “Göç ve Kentsel Gelişme; Samsun Örneği”, *1.Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*, OMÜ Eğitim Fak. Yay., Samsun, ss.351-373.
- UZUNEMİNOĞLU, H.(1992) *Samsun, Bir Uygulamalı Şehir Coğrafyası*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bil. Enst. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) İstanbul.
- VADALA, R. (1944) *Şark Memleket ve Siteleri, Samsun Mazisi Hali İstikbali* (Çev.: K. Sarıgöllü), Gaziantep.
- YILMAZ, C. (2007) “Samsun Yöresi Coğrafya Araştırmaları”, *Geçmişten Geleceğe Samsun, (2. Kitap)*, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Eğitim Hizmetleri Daire Başkanlığı Yay., Samsun, ss. 377-390.

www.kultur.samsun.bel.tr, Erişim Tarihi: 10.03.2010

